

AN TIONSCAL COSANTA

Saintréith de thionscal cosanta an Aontais is ea codanna eacnamaíocha agus teicneolaíochta ar tosca tábhachtacha iad d'iomaíochas tionsclaíoch na hEorpa. Tacaíonn an Gníomhaireacht Eorpach um Chosaint leis na Ballstáit feabhas a chur ar a gcumais chosanta agus cuireann sí lena dtionscail chosanta a fhorbairt. Chinn an earnáil le déanaí aghaidh a thabhairt ar roinnt dá príomhdhúshlán, ar ilroinnt an mhargaidh agus ar leibhéal ísle chaiteachais, tríd an soláthar comhchoiteann a threisiú agus trí chaiteachas cosanta a fheabhsú.

BUNÚS DLÍ

Ní mór gníomhaíocht AE sa réimse seo a bheith bunaithe ar Airteagal 352 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE). Cé go bhforáiltear le hAirteagal 173 CFAE bunús dlí do bheartas tionsclaíoch AE, tá srian curtha le cur i bhfeidhm rialacha an mhargaidh inmheánaigh maidir leis an margadh um threalamh cosanta, ina sonraítear go '[bhféadfaidh] aon Bhallstát cibé bearta is gá leis a ghlacadh chun leasanna bunúsacha a shlándála a chosaint agus ar bearta iad a bhaineann le hairm, muinisin agus ábhair chogaidh a tháirgeadh nó a thrádáil'.

CUSPÓIRÍ

Tá an tionscal cosanta tábhachtach don Aontas mar gheall ar ghnéithe dá bheartas teicneolaíochta agus eacnamaíochta. Tá iomaíochas thionscal cosanta na hEorpa ríthábhachtach do chreidiúnacht an chomhbheartais slándála agus chosanta (CBSC). Tá sé tábhachtach go gcomhoibríonn na Ballstáit lena chéile chun deireadh a chur le beartais agus cleachtais lena gcuirtear cosc ar chuideachtaí cosanta Eorpacha a bheith ag obair le chéile ar bhealach níos éifeachtúla.

A BHFUIL BAINTE AMACH

Amhail gach gníomhaíocht thionsclaíoch eile, tá sé de cheanglas ar thionscal cosanta an Aontais éifeachtúlacht níos mó a chur ar fáil dá chustaiméirí chun luach ar airgead a sholáthar agus, ag an am céanna, leasanna a scairshealbhóirí a chosaint.

A. Saincheisteanna cúlra

1. Beartas taighde agus forbartha

Tá cistiú AE dírithe go príomha ar chuspóirí sibhialtacha. Is féidir le cuid de na réimsí teicneolaíochta a chumhdaítear leis, áfach, – e.g. ábhair nó teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide – cur le feabhas an bhoinn theicneolaíoch chosanta agus le hiomaíochas an tionscail. Ba cheart, dá bhrí sin, i gcás inar féidir, riachtanais an tionscail cosanta a léiriú i gcur chun feidhme bheartas taighde AE. Ag an gcruinniú a bhí aici i mí na Nollag 2013, thug an Chomhairle Eorpach cuireadh do na Ballstáit infheistiocht i gcláir thaighde chomhoibríocha a mhéadú, agus d'iarr sí ar an gCoimisiún freisin i gcomhar leis an nGníomhaireacht Eorpach um Chosaint (GEC) tograí a fhorbairt chun taighde dé-úsáide (sibhialta agus míleata) a spreagadh tuilleadh. In 2015, chinn na

Ballstáit bogadh ón taighde a bhí dírithe go heisiach ar úsáid shibhialtach agus dhéach i dtreo clár taighde aonair tiomnaithe Eorpach um chosaint.

2. Onnmhairí

In 2008, ghlac an Chomhairle [Comhsheasamh 2008/944/CBES](#) (an Comhsheasamh), ina sonraítear comhrialacha lena rialaítear rialú onnmhairithe trealaimh agus teicneolaíochta míleata. Leis an gComhsheasamh sin, is é AE an t-aon eagraíocht réigiúnach a bhfuil comhaontú ceangailteach ó thaobh an dlí de bunaithe aige maidir le honnmhairiú gnáth-arm. Ba é an aidhm a bhí aige feabhas a chur ar chóineasú bheartais na mBallstát maidir le rialú ar onnmhairiú arm, ach onnmhairiú arm a bheith faoi réir na hinniúlachta náisiúnta i gcónaí. Tá córas rialaithe AE ar onnmhairithe é féin á rialú ag [Rialachán \(CE\) Uimh 428/2009](#), lena sonraítear comhrialacha rialaithe AE agus liosta coiteann AE d'earraí dé-úsáide agus lena ndéantar foráil do chomhordú agus comhar chun tacú le cur chun feidhme agus forfheidhmiú comhsheasmhach ar fud an Aontais. I mí Mheán Fómhair 2016, ghlac an Coimisiún togra chun nuachóiriú a dhéanamh ar Rialachán (CE) Uimh. 428/2009 atá ann cheana agus chun rialuithe ar onnmhairithe ítimí dé-úsáide a neartú.

B. Beartas AE maidir leis an tionscal cosanta

1. I dtreo Mhargadh na hEorpa um Threalamh Cosanta

I mí Mheán Fómhair 2004, thólaic an Coimisiún Páipéar Uaine ar sholáthar trealaimh cosanta ([COM\(2004\)0608](#)), arb é is cuspóir leis rannchuidiú le 'margadh na hEorpa um threalamh cosanta a chruthú de réir a chéile' i measc na mBallstát. Bhí an páipéar uaine mar chuid de straitéis 2003 'I dtreo Bheartas AE um Threalamh Cosanta'. Ba é an aidhm a bhí leis feabhas a chur ar éifeachtúlacht na húsáide acmhainní i réimse na cosanta agus iomaíochas an tionscail san Eoraip a mhéadú, chomh maith le feabhsúcháin a dhéanamh ar threalamh míleata i gcomhthéacs an chomhbheartais Eorpaigh slándála agus cosanta.

In 2007, chomhaontaigh na Ballstáit feabhas a chur ar fhorbairt bhonn tionsclaíoch agus teicneolaíoch na cosanta Eorpaí le cúnamh ó straitéis thiomnaithe. I mí Iúil 2006, seoladh an Córas Idir-Rialtasach chun iomaíocht a spreagadh i margadh na hEorpa um threalamh cosanta. Déantar an córas idir-rialtasach deonach sin a oibriú ar bhonn an [Chóid Iompair maidir le Soláthar Trealaimh Cosanta](#) ó mhí na Samhna 2005, agus tacaíocht á fáil aige ó chóras tuairiscithe agus faireacháin chun cabhrú le trédhearcacht agus cuntasacht idir na Ballstáit a áirithiú. Gné thábhachtach eile is ea [Cód Dea-Chleachtais sa Slabhra Soláthair](#) ó mhí na Bealtaine 2005.

Tá an caighdeánú ar threalamh cosanta tábhachtach chun margaí náisiúnta a chomhtháthú. Rinneadh bearta nuair a seoladh tairseach don Chóras Tagartha Eorpaigh um Chaighdeán Cosanta (EDSTAR) in 2012. Lean EDSTAR bunú Chóras Faisnéise na gCaighdeán Cosanta Eorpach (EDSIS), ar tairseach é le haghaidh caighdeánú níos forleithne a dhéanamh ar threalamh míleata Eorpach agus lena ndírítear ar fhógraíocht a dhéanamh faoi threalamh míleata a bheidh le forbairt nó a mbeidh modhnú substainteach le déanamh air.

I mí Iúil 2013, ghlac an Coimisiún teachtaireacht lena n-áirítear plean gníomhaíochta chun feabhas a chur ar éifeachtúlacht agus iomaíochas thionscal cosanta na

hEorpa ([COM\(2013\)0542](#)). Fógraíodh sa teachtaireacht go mbunófaí sásra faireacháin margaidh le haghaidh soláthar cosanta.

2. Soláthar trealaimh cosanta agus aistrithe táirgí cosanta laistigh de AE

Trí [Threoir 2009/43/CE](#) maidir le haistrithe táirgí laistigh de AE a bhaineann le cosaint agus trí [Threoir 2009/81/CE](#) maidir le soláthar trealaimh cosanta agus slándála, tá treoirlíne ábhartha curtha ar bun ag an Aontas chun creat AE sa réimse sin a bhunú.

Le Treoir 2009/43/CE, rinneadh na coinníollacha agus nósanna imeachta maidir le haistrithe táirgí den sórt sin a shimpliú agus a chomhchuíbhíú ar fud an Aontais. Chruthaigh sí córas aonfhoirmeach trédhearcach ceadúnas (ginearálta, domhanda agus aonair), agus lig sí do chuideachtaí a mheastar a bheith iontaofa tabhairt faoi aistrithe faoi cheadúnais ghinearálta. Bhí sé i gceist go mbeadh ceadúnú aonair ina eisceacht agus go mbeadh sé teoranta do chásanna ar léir go bhfuil siad inchosanta.

Le Treoir 2009/81/CE, tugadh isteach rialacha maidir le soláthar cosanta, arbh é ab aidhm dóibh é a dhéanamh níos éasca do chuideachtaí cosanta rochtain a fháil ar mhargaí cosanta Ballstát eile. Foráiltear léi do nós imeachta idirbheartaithe le foilsiú roimh ré mar an buan-nós imeachta, rud a chiallaíonn gurb ann do níos mó solúbthachta, rialacha sonraithe maidir le slándáil faisnéise íogaire, clásail maidir le slándáil an tsoláthair agus rialacha sonracha maidir le fochonraitheoireacht. Féadfaidh na Ballstáit, áfach, conarthaí cosanta agus slándála a dhíolmhú má bhíonn sé sin riachtanach chun a leasanna bunúsacha slándála a chosaint (Airteagal 346 CFAE).

I mí an Mheithimh 2021, sheol an tAontas anailís ar thodhchaí shlándáil agus chosaint na hEorpa. Mar thoradh ar an bpróiseas sin, cruthaíodh an Compás Straitéiseach, ar doiciméad beartais é ina leagtar síos straitéis slándála agus cosanta an Aontais do na 5-10 mbliana amach romhainn.

Bhí impleachtaí suntasacha ag ionradh na Rúise ar an Úcráin do chosaint na hEorpa. I mí Feabhra 2022, d'fhoilsigh an Coimisiún [treochlár maidir le teicneolaíochtaí criticiúla le haghaidh slándála agus cosanta \(COM\(2022\)0061\)](#). I mí an Mhárta 2022, rinne an Chomhairle athbhreithniú suntasach ar an gCompás Straitéiseach chun díchobhsú an ollstruchtúir Eorpaigh slándála agus an t-athrú ina dhiaidh sin ar sheasamh, uailmhian agus uirlisí an Aontais i réimse na cosanta a chur san áireamh. (Féach [5.1.2](#))

D'fhoilsigh an Coimisiún togra le haghaidh rialachán lena mbunaítear an Gníomh um Thionscal Cosanta na hEorpa a Atreisiú trí Sholáthar comhoibríoch (EDIRPA) ([COM\(2022\)0349](#)) i mí Iúil 2022. Is ionstraim airgeadais ghearrthéarmach é sin chun soláthar comhphárteach cosanta i measc na mBallstát a dhreasú den chéad uair.

3. An Ghníomhaireacht Eorpach um Chosaint

Bunaíodh an Ghníomhaireacht Eorpach um Chosaint (GEC) i mí Iúil 2004 faoi ghníomhaíocht chomhphárteach ó Chomhairle na nAirí chun cumais chosanta a fhorbairt, comhar Eorpach um armálacha a chur chun cinn agus a fheabhsú, bonn tionsclaíoch agus teicneolaíoch na cosanta Eorpaí a neartú, margadh na hEorpa um threalamh cosanta a chruthú a bheadh iomaíoch go hidirnáisiúnta, agus éifeachtacht taighde agus teicneolaíochta i gcúrsaí cosanta na hEorpa a fheabhsú. Cuireadh cinneadh ón gComhairle in ionad ghníomhaíocht chomhphárteach 2004 den chéad uair i mí Iúil 2011 agus ansin rinneadh athbhreithniú air i mí Dheireadh Fómhair 2015

le [Cinneadh \(CBES\) 2015/1835 ón gComhairle](#) maidir le reacht, suíomh agus rialacha oibríochtúla GEC.

4. An clár taighde Eorpach um chosaint

In ainneoin na n-iarrachtaí chun comhchreat maidir le beartas cosanta na hEorpa a chruthú, tá laghdú géar tagtha ar thaighde i gcúrsaí cosanta na hEorpa ó 2006. In 2015, chomhaontaigh na Ballstáit bogadh de réir a chéile ón taighde a bhí dírithe go heisiach ar úsáid shibhialtach agus dhéach sa chlár Fís 2020 i dtreo clár taighde tiomnaithe Eorpach um chosaint, arna mhaoiniú ag buiséad an Aontais ó 2021, mar chuid den Chiste Eorpach Cosanta (CEC).

I mí na Samhna 2016, d'fhoilsigh an Coimisiún an [plean gníomhaíochta Eorpach um chosaint \(COM\(2016\)0950\)](#), inar mhol sé CEC a bhunú agus gníomhaíochtaí eile chun éifeachtúlacht chaiteachas na mBallstát ar chumais chomhpháirteacha cosanta a fheabhsú agus bonn tionsclaíoch iomaíoch agus nuálach a chothú. Bhí coinne ag an [Réamhbheart maidir le Taighde Cosanta \(PADR\)](#) le CEC, le buiséad de EUR 90 milliún le haghaidh 2017–2019, agus leis an gClár Eorpach Forbartha Tionscal i réimse na Cosanta, le buiséad de EUR 500 milliún le haghaidh 2019–2020. Tháinig CEC i bhfeidhm an 1 Eanáir 2021 le buiséad comhaontaithe iomlán de bheagnach EUR 8 mbilliún don tréimhse 2021–2027 ([Rialachán \(AE\) 2021/697](#)).

5. Straitéis Thionsclaíoch um an gCosaint Eorpach

Cuireadh an chéad [Straitéis Thionsclaíoch um an gCosaint Eorpach](#) (EDIS) i láthair an 5 Márta 2024 agus é mar aidhm léi caiteachas cosanta a mhéadú, soláthar comhpháirteach a fheabhsú, intuarthacht a chur ar fáil don tionscal cosanta agus idir-inoibritheacht idir fórsaí armtha na hEorpa a fheabhsú, agus ar an gcaoi sin feabhas a chur ar an gcomhar le tionscail chosanta na hÚcráine. Is céim ríthábhachtach é an straitéis seo a chur i gcrích chun togra reachtach le haghaidh rialachán lena mbunaítear [Clár um an Tionscal Cosanta Eorpach](#) (EDIP) agus creat beart chun infhaighteacht agus soláthar tráthúil táirgí cosanta a áirithiú. Ba cheart do EDIP EUR 1.5 billiún de bhuiséad an Aontais a shlógadh thar an tréimhse 2025–2027, chun leanúint d'íomaíochas bhonn teicneolaíoch agus tionsclaíoch cosanta an Aontais a fheabhsú.

RÓL PHARLAIMINT NA HEORPA

D'iarr an Pharlaimint go gcruthófaí gníomhaireacht Eorpach um airm agus go ndéanfaí caighdeánú i réimse na cosanta i [rún](#) uaithi an 10 Aibreán 2002. I [rún](#) uaithi an 17 Samhain 2005 maidir leis an bPáipéar Uaine ar sholáthar cosanta, spreagadh iarrachtaí an Choimisiúin rannchuidiú le margadh Eorpach um threalamh cosanta a chruthú de réir a chéile.

I [rún](#) uaithi an 22 Samhain 2012 maidir le cur chun feidhme CBSC, d'áitigh an Pharlaimint gur cheart comhdhlúthú bhonn tionsclaíoch agus teicneolaíoch thionscal cosanta na hEorpa a bheith mar thoradh freisin ar neartú na gcumas Eorpach.

D'iarr an Pharlaimint go ndéanfaí comhar tionsclaíoch Eorpach a atreisiú, agus leag sí béim ar an ngá atá le tacaíocht a thabhairt do mhisin CBSC trí thaighde agus forbairt Eorpach trí leas a bhaint as clár taighde Fís 2020 i [rún](#) uaithi an 21 Samhain 2013 maidir le bonn tionsclaíoch agus teicneolaíoch na cosanta Eorpaí.

In dhá rún a glacadh i [mí na Bealtaine 2015](#) agus i [mí Aibreáin 2016](#), d'iarr an Pharlaimint go mbeadh beartas eachtrach agus slándála Eorpach éifeachtach agus uailmhianach ann agus d'áitigh sí ar na Ballstáit cuspóirí beartais a shainiú bunaithe ar chomhleasanna. Mhol an Pharlaimint go seolfaí Aontas Eorpach um Chosaint mar ábhar práinne i [rún](#) uaithi an 22 Samhain 2016.

I [rún](#) uaithi an 25 Márta 2021 maidir le soláthar i réimsí na cosanta agus na slándála agus aistrithe táirgí a bhaineann le cosaint, d'iarr an Pharlaimint ar an gCoimisiún rochtain FBManna ar mhaoiniú a fheabhsú. D'iarr sí freisin ar na Ballstáit an soláthar cosanta agus an comhar i dtaighde agus forbartha laistigh den Aontas a neartú, agus borradh a chur faoin idir-inoibritheacht idir na fórsaí míleata.

D'iarr an Pharlaimint go ndéanfaí rannchuidiú méadaithe chun cumais chosanta na hÚcráine a neartú i [rún](#) uaithi an 1 Márta 2022 maidir le fogha na Rúise i gcoinne na hÚcráine. Iarradh ar na Ballstáit dlús a chur le soláthar arm cosanta don Úcráin mar fhreagairt ar riachtanais a sainithníodh go soiléir.

I mí Mheán Fómhair 2023, ghlac an Pharlaimint [rún](#) reachtach maidir leis an rialachán atá beartaithe maidir le EDIRPA. Chomhaontaigh na comhreachtóirí, i measc nithe eile, go dtiocfadh deireadh leis an ionstraim i mí na Nollag 2025 seachas in 2024 agus go mbeadh buiséad EUR 300 milliún aici.

I [rún](#) uaithi an 9 Bealtaine 2023 maidir le teicneolaíochtaí criticiúla don tslándáil agus don chosaint, chuir an Pharlaimint in iúl gur dhíol sásaimh di gur bhunaigh an Coimisiún faireachlann um theicneolaíochtaí criticiúla agus leag sí béim ar an ngá atá le spleáchas ar sholáthar ábhar criticiúil a laghdú, infheistíochtaí le haghaidh nuálaíochta agus forbartha a chothú, tosaíocht a thabhairt do thionscadail chomhphárteacha arna gcistiú agus arna gcómhaoiniú ag AE, agus cistiú a mhéadú.

Chun tuilleadh eolais a fháil faoin ábhar seo, féach suíomh gréasáin an [Choiste um Thionsclaíocht, um Thaighde agus um Fhuinneamh](#).

Corinne Cordina
04/2024